

Woonservicegebied Zutphen

Hoe 'online' te komen met de wijk?

ZUTPHEN, vrijdag 6 november 2009 – In de Zutphense wijk Waterkwartier werken professionals van vijf organisaties eendrachtig samen. De toeloop laat nog te wensen over. 'Het ontbreekt veel bewoners simpelweg aan ruimte in het hoofd.'

Drie dames hebben zich eerder vanochtend gemeld voor een computerles in buurtcentrum het Ketelhuis in Zutphen. Er is een jongeman, ook uit de wijk, die hen begeleidt. Jammer dat programma's als tekstverwerken en mailen dienst weigeren.

Helemaal voor niets zijn de drie cursisten niet gekomen, want nu hebben ze vast kunnen aangeven wat ze willen weten, tegen welke problemen ze op de pc thuis aanlopen ook. Bovendien: het is goed elkaar weer eens te zien, met een kop koffie erbij.

Het Ketelhuis heeft elke werkdag een of meerdere activiteiten, waarvan de computercursus er een is. Op het programma staan onder meer: een inloopochtend, zelfverdediging, een tienerprogramma, een spreekuur voor ouderen, een samenzijn voor moeders, bingo, sjoelen en een spreekuur van de sociaal juridisch raadsman.

Drie dames krijgen in het Ketelhuis computerles van een andere buurtbewoner.

Buurtcoach Hanneke Luesink en beleidsmedewerker Gerard Borgonjen bij de entree van buurthuis het Ketelhuis.

“We moesten van ver komen”, zegt Hanneke Luesink, buurtcoach van de Stichting Welzijnswerk Zutphen. Het Waterkwartier, een van de twee gebieden in Zutphen waar problemen zich maar bleven opstapelen, was door bezuinigingen op welzijn lange tijd verstoken van een buurtcentrum. Totdat twee welzijnsorganisaties drie jaar terug de handen ineen sloegen, en er toch weer iets begonnen, in een gebouwtje aan de rand van de wijk waar eens gestookt werd om de huizen te verwarmen. Luesink: “We hebben de zaak weer van de grond af aan moeten opbouwen.”

Ze doelt daarbij vooral op ingesleten gewoonten van wijkbewoners om elkaar ergens op te zoeken, om iets met elkaar te doen. Weg waren die automatismen na alle sobere jaren. En ze bleken bepaald niet zomaar terug te toveren. Het spreekuur van de sociaal juridisch raadsman loopt storm, andere activiteiten kunnen nog altijd meer deelnemers gebruiken, weer andere zijn er nog maar pas of nog in ontwikkeling. Voorbeeld van

[Zie verder volgende pagina](#)

Startpagina

Meer informatie

Colofon

dat laatste is 'buurtcirkel', een ruilsysteem waarbij bewoners klusjes voor elkaar doen. Voorbeeld: een man maakt bij een vrouw een paar straten verderop schakelaars aan schemerlampjes, en als tegenprestatie neemt die vrouw de invalide echtgenote van de elektricien tweemaal per week mee naar het Ketelhuis.

In het buurthuis is integraal werken van de grond gebracht. Zeven professionals van vier organisaties werken er samen: de welzijnstichting van Luesink, een welzijnsorganisatie voor ouderen, maatschappelijk werk en een gehandicaptenorganisatie. De zeven voeren eens in de drie weken overleg – over huishoudens die extra aandacht behoeven –, ze vervangen elkaar zo nodig, en genoemde activiteiten betreffen niet zelden coproducties.

Ook gaan de werkers in duo's op pad, de huizen in de buurt langs. Luesink, initiator van dit 'outreachend' werken: "We hebben al zeven straten en twee flatgebouwen gedaan. Het is vrij intensief. Per huishouden zit je al snel een uur binnen."

Doel van zo'n eerste bezoek is om 'online' te komen met bewoners. Mochten dringende zaken aan het licht komen, dan kan dankzij de korte lijnen in het buurthuis snel actie worden ondernomen. Mogelijk wekt een bezoek de belangstelling van de bewoner voor het buurthuis.

Dat de toeloop nog te wensen overlaat, laat volgens Luesink onverlet dat er behoefte bestaat aan het centrum. Het zou terug te voeren zijn op de verscholen ligging van het Ketelhuis, maar vooral op onwetendheid. "Veel mensen komen de deur niet uit. Ze kampen vaak met meerdere problemen tegelijk en kunnen het hoofd nauwelijks boven water houden. Het ontbreekt ze simpelweg aan ruimte in het hoofd om na te denken over ontspanning. Door hen op onze activiteiten te wijzen, bied je ze weer perspectief."

Luesink heeft het altijd al mooi gevonden om mensen met elkaar te verbinden. Eerder werkte ze in de psychiatrie. Toen ging het steeds om mensen met problemen, nu is de variëteit aan mensen die ze treft groter. "Tegelijkertijd heeft iedereen kwaliteiten, ook mensen die het minder gaat. Leuk om die te stimuleren. Dat ik zelf in deze wijk ben opgegroeid, geeft mijn werk iets extra's."

[Zie verder volgende pagina](#)

Startpagina

Meer informatie

Colofon

Het integraal werken in en vanuit het Ketelhuis is nog slechts een voorproefje van wat het Waterkwartier binnen enkele jaren te wachten staat. De gemeente en corporatie werken aan een multifunctioneel centrum, ditmaal centraler gelegen in de wijk. Het buurtcentrum verkast die kant op, en in één moeite door wordt er meer gerealiseerd: een café, een restaurant, winkels, een medisch centrum, nieuwe huizen en appartementen ook, inclusief kleinschalig wonen voor ouderen en mensen met een beperking. Bedoeling is dat het centrum diensten gaat leveren voor in principe alle wijkbewoners, zoals het Ketelhuis dat nu al voorstaat. Het moet een heus 'woonservicegebied' worden.

Elk stadsdeel een wethouder

Beleidsmedewerker Gerard Borgonjen van de gemeente zet uiteen dat verschillende verhalen samenkomen. Sinds twaalf jaar kent Zutphen voor de vijf stadsdelen de 'wijkaanpak', met voor elk stadsdeel een wethouder, ambtenaren en wijkopbouwwerkers die met de bewoners overleggen over hun behoeften en wensen. De aanpak moet de leefbaarheid vergroten en de vermeende kloof tussen burger en politiek dichten. Elke twee jaar

Het deed beleidsmedewerker Gerard Borgonjen goed om het begrip woonservicegebied terug te lezen in het collegeprogramma, omdat je er zijns inziens niet makkelijk mee scoort. "Daar is het te onzichtbaar voor. Een woonservicegebied oogt uiteindelijk als een gewone wijk."

Een vrouwenactiviteit (foto gemeente Zutphen).

wordt voor elk stadsdeel een programma opgesteld, met een budget voor fysieke en sociale zaken, voor respectievelijk groenbakken en barbecues bijvoorbeeld.

Maar voor Waterkwartier en de andere wijk met relatief veel slechte woningen, lage inkomens en een hoge werkloosheid bood de aanpak te weinig soelaas, zo groot waren de problemen. Er werd besloten een zwaarder regime dan de reguliere wijkaanpak in te zetten: 'wijkontwikkeling' ofwel een forse kwaliteitsimpuls via herstructurering, lees: het herinrichten van de wijk door sloop en nieuwbouw. Min of meer parallel ontstond het idee het Waterkwartier tot een woonservicegebied te maken, opdat de bewoners er langer zouden blijven wonen.

Koppelen

Zutphen besloot het woonservicegebied aan het herstructureren te koppelen, waardoor onder meer 'kleinschalig wonen' voor ouderen in de nieuwbouwplannen is opgenomen. Volgens Borgonjen is dat laatste

[Zie verder volgende pagina](#)

ook door toedoen van de bewoners gebeurd die, passend binnen de 12-jarige traditie van Zutphen, 'volop' werden betrokken bij de plannenmakerij. "Door hun toedoen komt er nu ook een klussendienst voor ouderen."

Het laten meeliften van het woonservicegebied op het herinrichten is volgens Borgonjen bepaald geen automatisme; hij kent genoeg voorbeelden in het land waar dat niet gebeurt. Dat het in Zutphen wel lukt, geeft hem een warm gevoel.

Borgonjen zag het begrip woonservicegebied terug in het collegeprogramma, in verkiezingsprogramma's van enkele raadspartijen ook. "Deed me goed. Kennelijk hebben we de zaak bij de politici tussen de oren gekregen, ondanks het feit dat er een lange adem voor nodig is en je er ook niet bepaald makkelijk mee scoort. Daar is het te onzichtbaar, te weinig spectaculair voor: een woonservicegebied oogt uiteindelijk als een gewone wijk."

Borgonjen wil dat het nieuwe multifunctionele centrum straks als eenheid gaat opereren, en dat zich waar mogelijk teams van professionals vormen, zoals nu in het Ketelhuis het geval is. "Veronderstelling daarbij is dat goed samenwerken de efficiëntie vergoot, minder duur is dus. En belangrijker:

Kinderen verzamelen zich voor een festiviteit. Rechts Hanneke Luesink (foto gemeente Zutphen).

dat het de dienstverlening aan de bewoners ten goede komt."

Makkelijk te realiseren is het allemaal niet. Borgonjen wijst op de lange procedures in de ruimtelijke ordening, ingewikkelde wet- en regelgeving en financieringsstromen, waarin de wonen, zorg en welzijn ook nog eens van elkaar verschillen.

Tegenvaller was het afhaken van een zorgpartij die weinig zag in een kleine dependance in het Waterkwartier. Het betekende een streep door de geplande woningen voor mensen met een psychiatrische aandoening. Geen ramp, ze kunnen verderop in de stad terecht, maar toch: het deed afbreuk aan het ideaal alles binnen een wijk in huis te hebben. Ook een alarmsysteem voor de hele stad - met het getal 1 voor de mantelzorg, 2 voor de vrijwilligers en 3 voor professionele oproepkrachten - redde het niet, door tegengestelde belangen van organisaties. Borgonjen, droogjes: "En de Wmo heeft de wil om met elkaar samen te werken niet echt bevorderd."

Hoe zit dat eigenlijk in Het Ketelhuis? Buurtcoach Hanneke Luesink: "De enigen die af en toe met elkaar overhoop liggen, zijn de directeurs van onze organisaties. Maar daar trekken wij ons hier op de werkvloer niets van aan. We kunnen het goed vinden met elkaar."

Meer informatie

Programmasecretariaat Thuisgeven in Gelderland

T (026) 359 93 12

thuisgeven@prv.gelderland.nl

www.gelderland.nl/kennispleinthuisgeven

www.woonservicegebied.nl

Colofon

Redactie: Provincie Gelderland

Tekst: Han Oomen, Nijmegen

Grafische vormgeving: Kees de Bruijn, Giesbeek

Fotografie: William Moore, Nijmegen

Provincie Gelderland

Markt 11

Postbus 9090

6800 GX Arnhem

T (026) 359 90 00

www.gelderland.nl